

Ομιλία του Γρηγόρη Σολωμού-Ιατρού, τ. Υπουργού. Εκφωνήθηκε στον Καθεδρικό Ναό της Μαρτυρικής πόλης των Καλαβρύτων στις 13-12-2007.

Ευχαριστώ θερμά κ. Δήμαρχε της παγκόσμια γνωστής μαρτυρικής αυτής πόλης των Καλαβρύτων, για την άκρως τιμητική πρόσκλησή σας, να βρεθώ σήμερα μαζί σας σε μια από κοινού βαθεία και ανθρώπινη προσέγγιση στο φρικτό εκείνο έγκλημα της 13^{ης} του Δεκέμβρη 1943, που μελετήθηκε, σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε αδίστακτα, αναίτια και απάνθρωπα στην αγιασμένη με το αίμα των προσφιλών Σας πλαγιά του Καπή, από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής.

Θέλω επίσης να σας συγχαρώ φίλε Δήμαρχε, γιατί επιμένετε 64 χρόνια μετά το μεγάλο και ανεπανάληπτο εκείνο τραγικό ανοσιούργημα, να θυμίζετε στον απανταχού Ελληνισμό, την Ευρώπη και τον κόσμο ολόκληρο, την θυσία αυτής της πόλης στην υπόθεση της ελευθερίας των λαών

Και καταφέρατε το ετήσιο αυτό μνημόσυνο για τα θύματα, που άδικα και ανυπεράσπιστα - ούτε μια ντουφέκια δεν έπεσε από την άλλη μεριά - έπεσαν κάτω από τα βόλια της φασιστικής «νέας τάξης πραγμάτων», όχι μόνο να το διατηρήσετε πάνω από μισό αιώνα αξεθώριαστο, αλλά κάθε χρόνο και περισσότερο επιβλητικό. Και το μεταβάλετε σε πανελλήνιο σάλπισμα, που διαλαλεί στους επερχόμενους την αξία των αγώνων για ελευθερία, το δένδρο της οποίας για να ζήσει και να καρπίσει σ' έναν τόπο θέλει αίμα και αίμα πολύ, που μόνο τα Καλάβρυτα και ξέρουν και είναι ταγμένα από την ιστορία και τον Θεό να το δίνουν.

Και ακόμη θέλω να σας σφίξω θερμά το χέρι σας, γιατί με το πείσμα σας, που δεν είναι μόνο δικό σας αλλά και ολόκληρης της πόλης και της περιοχής, θέλετε μέσα από τις εκδηλώσεις αυτές να μάθουν τα παιδιά σας την ιστορία των προγόνων τους και περισσότερο το γιατί - Ναι γιατί - πότισαν αυτόν τον τόπο με τόσο αίμα, οι πατεράδες των και οι παππούδες των.

Σε μια εποχή που κάποιοι θέλουν να παραμορφώσουν και να διαστρεβλώσουν την ιστορία μας, στο όνομα κάποιας δυσνόητης και ύποπτης εθνικά ιστορικής εξέλιξης και χάριν της ειρηνικής δήθεν συμβίωσης και της φιλικής προσέγγισης των λαών.

Ευτυχώς όμως που ο λαός μας αρνείται να συμπορευθεί με τις νέες αυτές αντιλήψεις και τιμωρεί όποιον διανοήθηκε να κακοποιήσει την ιστορική αλήθεια και υποχρεώνει Κυβερνήσεις να αποσύρουν τέτοια βιβλία.

Σκέφθηκα πολύ πριν ανταποκριθώ στην τιμητική για μένα πρόσκληση του κ. Δημάρχου να βρίσκομαι σήμερα στα Καλάβρυτα και να αποτολμήσω να μετρήσω και να εξάρω την δόξα μιας λεβεντογενιάς γυθόμενος το μεγαλείο της θυσίας εκείνων που έπεσαν για την πατρίδα και την πανανθρώπινη ελευθερία. Ένιωσα αδύναμος και ανήμπορος να σταθώ ταπεινός προσκυνητής και να ατενίσω τα άγια των αγίων.

Ο τόπος, η ιστορία του, το αίμα του σε καθηλώνουν, σου λυγίζουν τα γόνατα και σε υποχρεώνουν σε κάθαρση σκέψης και ψυχής πριν πλησιάσεις στην Άγια τράπεζα της θυσίας.

Και τότε θυμήθηκα τους στίχους του μεγάλου ποιητή και φίλου **Γιάννη Ανδρικόπουλου** που εμπνεύστηκε, όταν πλησίασε στο θυσιαστήριο, πριν λίγα χρόνια:

*«Εδώ σιγά, κοιμούνται
των αγίων τα λείψανα,
σιγά εδώ, μην ταραξείς
την ιεράν ανάπαυσιν των τεθνημένων ...».*

Και σήμερα βρισκόμαστε μαζί. Γιατί καμιά άρνηση δεν χωράει μπροστά στο Ιερό αυτό μνημόσυνο των ηρώων και συνεχιστών της μακραίωνης ιστορίας αυτού του τόπου. Έτσι θα περάσουμε σήμερα μαζί στο Μαυσωλείο των γιγάντων της αθανασίας, που δρασκελάνε περήφανοι Σταυραετοί τα κορφοβούνια της Μάνας Καλαβρυτινής γης στους αιώνες των αιώνων.

Ήλθαμε σήμερα στα Καλάβρυτα, Κυρίες και Κύριοι ευλαβείς προσκυνητές στον τρισένδοξο αυτό τόπο, που ο λαός του σ' όλες τις μεγάλες στιγμές του Έθνους στάθηκε μπροστάρης και έδειξε στην Ελλάδα και την Ευρώπη τον δρόμο του χρέους και τις αξίες που ενέπνευσαν από αιώνες τους αγώνες του.

- Τελευταία γωνιά της βυζαντινής αυτοκρατορίας, που υποτάχθηκε στους Τούρκους, το 1460, ήσαν τα Καλάβρυτα λίγο πριν από το κάστρο της Ωριάς στο Παναχαϊκό και ύστερα από αιματηρές πολυήμερες μάχες, που έδωσε ο τελευταίος άρχων της περιοχής των Καλαβρύτων Δόξας και ο οποίος συνελήφθη ζων και «ελεπίσθη οικτρώς».

- Πρώτα τα Καλάβρυτα έδιωξαν στα Ορλωφικά τους Τούρκους με επικεφαλής τον Παναγιώτη Ζαΐμη και τις ευλογίες των Δεσποτάδων Παλαιών Πατρών Παρθενίου και Καλαβρύτων Δανιήλ.

- Πρώτα και πάλι τα Καλάβρυτα και τα ηρωικά μας Μοναστήρια το 21 άναψαν την δάδα της ελευθερίας και συμπάρεσυραν και τον υπόλοιπο ελληνισμό στον ξεσηκωμό του έθνους, που οδήγησε στην εθνική μας ανεξαρτησία και την ίδρυση και αναγνώριση του πρώτου ελεύθερου ελληνικού κράτους, ύστερα από πολλούς αιώνες εθνικής απουσίας μας από την Ευρώπη και την ιστορία.

- Ακόμη η μοναδική περιοχή της Πελοποννήσου, που δεν υπετάχθη στον Ιμπραήμ το 1827 ήταν η Μονή του Μεγ. Σπηλαίου, που με τον ηρωισμό των καλόγερων της και λίγων ακόμη Καλαβρυτινών, υποχρέωσαν τον υπερφίαλο πασά της Αιγύπτου να λύσει την πολιορκία και μετά την επακολουθήσασα μετά διήμερο μάχη της Κανκαριάς (Καλάβρυτα και εδώ) να φύγει κατησχυμένος και ντροπιασμένος προς την Γορτυνία.

- Και από τις πρώτες περιοχές της Πελοποννήσου, που έδωσαν το περήφανο παρόν στον μεγάλο ξεσηκωμό του λαού μας και συνέβαλαν στην μεγάλη εσοποία της εθνικής μας αντίστασης το 41-44, ήσαν τα μαρτυρικά Καλάβρυτα, που σύντομα ανεδείχθησαν σε μια ελεύθερη και αυτοδιοικούμενη κωμόπολη, κέντρο του επαναστατικού αγώνα και πρωτεύουσα της ελεύθερης Πελοποννήσου. Έτσι

επέσυραν την μήνι και την οργή των κατακτητών και πλήρωσαν με βαρύ φόρο αίματος αυτή τους την καταξίωση.

Και γι' αυτό, καμπάνες βουερές της ιστορικής αυτής εκκλησίας και των γύρω Μοναστηριών και χωριών της γιομάτης μνημούρια αυτής περιοχής, κάθε 13 του Δεκέμβρη, να διαλαλείτε σ' ολόκληρη την οικουμένη, **ότι το αίμα που χύθηκε στο χωράφι του Καπή από τις φονικές κάνες των κανιβάλων του Ναζισμού, δεν πήγε χαμένο.** Στην κρίσιμη εκείνη καμπή του Β' Παγκοσμίου πολέμου το ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων, σαν αστραποκαμός έσκισε την ζοφερή νύχτα της σκλαβωμένης Ευρώπης, και απόχτησε μια ολότελα ξεχωριστή σημασία και λαμπρότητα, ανάλογη της τραγικότητας και του μεγαλείου εκείνης της θυσίας, που ατσάλωσε την θέληση των λαών, που στέναζαν κάτω από την χιτλερική μπότα, να αποτινάξουν το ζυγό και να συντριψούν τον φασισμό, όπου γης.

Κανένα πια έλεος ή επιείκεια, βροντοφώναξαν τότε όλοι οι λαοί! Και στην πατρίδα μας κανείς δεν πτοήθηκε από το ανήκουστο έγκλημα.

Ο γίγαντας αυτός λαός μας, μέσα σ' εκείνη την φονική δίνη του πολέμου, αδιαφορώντας για τα ερειπωμένα και καρβουνιασμένα χωριά του και τις καθημερινές εκτελέσεις αθώων, πήρε τα βουνά και τα λαγκάδια τραγουδώντας το ανεπανάληπτο θούριο, που θέριεψε τις ελπίδες των σκλάβων για την Νίκη :

Ρωγοί, Μοναστήρια, βαριά τιμημένα

Καλάβρυτα και Κερπινή που βάφτηκαν μ' αίμα

Μας δίνουνε θάρρος, μας στέλνουν κραυγές,

Εμπρός επαναστάτες για νίκες λαμπρές.

Πέρα όμως από τα θούρια και επαναστατικά τραγούδια της εποχής εκείνης, τιμή και καντήλι στους αδικοσκοτωμένους νεκρούς μας, η επιχείρηση της ντροπής με το όνομα «Καλάβρυτα» της 117^{ης} Μεραρχίας καταδρομών των υπανθρώπων της Αρίας φυλής, είχε και μια άλλη συνακόλουθη και τραγική συνέπεια: **Άφησε πίσω της την καθαγιασμένη μορφή της Καλαβρυτινής Μάνας, γυναίκας, αδελφής, κόρης, μνηστής, φίλης ή και γειτόνισσας.**

Η σκληρά δοκιμασμένη Καλαβρυτινή Μάνα, από την πρώτη κιόλας τραγική νύχτα της 13 του Δεκέμβρη, που ο θάνατος σαν μια τεράστια νυχτερίδα είχε σκεπάσει με τις φτερούγες του ολόκληρη την παγωμένη από την συμφορά και το κρύο πόλη, αφού έσυρε με ό,τι βρήκε τον καλό της μέχρι το κοιμητήρι και τον έθαψε, αδιάβαστο κι αστόλιστο, γύρισε στο καμένο σπίτι της, συμμαζέψε τα παιδιά της, έδεσε σφιχτά το ματωμένο μαυρομάντηλο στο κεφάλι της, σφούγγισε τα δάκρυα της και στάθηκε όρθια. Έτσι πήρε στα χέρια της το νέο ρόλο, που υποχρεώθηκε από την αδυσώπητη μοίρα να παίξει στο παλκοσένικο του ρημαγμένου και γεμάτο αποκαΐδια σπιτιού της και με πλατεία το χωράφι του ΚΑΠΗ που για μέρες αλύχτιζαν σαρκοβόρα αγρίμια, γύρω από τις σορούς κάποιων ξενομεριτών που ξέμειναν στα αζήτητα, σε δόξα της Αρίας φυλής και του εθνικοσοσιαλισμού.

Η αποτίμηση της προσφοράς της στα χρόνια που ακολούθησαν δεν έχει μέτρο, ούτε αντίκρισμα και ακόμη δεν είναι έργο ούτε καν της ιστορίας, που την ξεπερνά και την αφυδατώνει η Καλαβρυτινή Μάνα με το μεγαλείο της.

Το γιγάντιο έργο που επιτέλεσε να ζήσει τα παιδιά της και να τα δώσει χρήσιμα στην κοινωνία και να ξαναστήσει το σπίτι της από τα ερείπια, περιορίζεται σε στεγνές αφηγήσεις και απλή εξιστόρηση μιας παρουσίας που την νιώθεις, την αγγίζεις και υποκλίνεσαι στην μεγαλοσύνη της.

Όλες σχεδόν αυτές οι γυναίκες, που στις 13 του Δεκέμβρη του 43 ανέβηκαν τον Γολγοθά του Καπή και σήκωσαν τον Σταυρό του μαρτυρίου μόνες, χωρίς καμιά βοήθεια ή λόγο παρηγοριάς στην κρύα εκείνη νύχτα του χειμώνα, και τόσες άλλες νύχτες αξημέρωτες και μέρες αβράδιαστες που ακολούθησαν χωρίς σπίτι, χωρίς φαί, χωρίς σκεπάσματα και με παιδιά που τουρτούριζαν πεινασμένα και ξυπόλητα, οι ηρωίδες αυτές της άγιας τούτης γης που πατάμε, που χτίσανε και πάλι τα Καλάβρυτα που βλέπουμε και καμάρωσαν τα παιδιά τους όπως τα θέλανε, **δεν ζούνε πια**. Έχουν φύγει από την ζωή ήσυχες και φχαριστημένες γιατί αναντίρροτα επιτέλεσαν το καθήκον τους.

Τιμή και δόξα λοιπόν στην Καλαβρυτινή Μάνα που ύμνησαν και αποθανάτισαν πολλοί από τους ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης, Έλληνες και ξένοι και που θα σταθεί για όλους τους επερχόμενους φάρος φωτεινός, που, με τα σκιρτήματά του, θα δείχνει τον δρόμο της τιμής, του καθήκοντος και της Θυσίας.-

Ειπώθηκαν και γράφτηκαν πολλά για το Καλαβρυτινό ολοκαύτωμα μετά τον πόλεμο. Και βεβαίως η αδέκαστη ιστορία θα καταλήξει στα συμπεράσματά της που θα διαβάσουν οι γενιές που έρχονται, αν μέχρι τότε κι αυτή δεν σκυλευτεί από την επιχειρούμενη αποεθνοποίηση και αποταυτοποίησή μας και τον οδοστρωτήρα της παγκοσμιοποίησης και της απαξίωσης των μεγάλων ιδανικών, για τα οποία εκείνοι που τιμάμε σήμερα, σκοτώθηκαν τον Δεκέμβρη του 43.

Επί τριάντα χρόνια, μετά την απελευθέρωση του λαού μας από την τριπλή κατοχή, οι ευθύνες για το έγκλημα φορτωνόντουσαν στην ηττημένη από την εμφύλια σύρραξη παράταξη.

Επεκράτησε το μίσος και η κομματική εμπάθεια και αγνοήθηκε όχι μόνον η αλήθεια αλλά και το συμφέρον της πόλης και των κατοίκων της.

Σήμερα, 64 χρόνια μετά, δεν μετράμε τον γενόμενο διασυρμό και απαξίωση της εθνικής αντίστασης, αλλά την εκ των πραγμάτων συνακόλουθη απενοχοποίηση των φυσικών και κύριων και μοναδικών αυτουργών της φρικαλεότητας που συντελέσθηκε.

Γιατί πέρα από τα αναμφισβήτητα λάθη τακτικής, που μπορεί ο ιστορικός να επισημάνει μετά 64 χρόνια, περί την διαχείριση του θέματος των αιχμαλώτων και στις δύο πλευρές,

- Τον πολιτισμικά αποκρουστικό απαγχονισμό του 18χρονου μαθητή στον ιστορικό πλάτανο, καθώς και την επακολουθήσασα απάνθρωπη και καταδικαστέα δολοφονία των τριών τραυματιών, είναι υποχρεωμένος να επιρρίψει τις ευθύνες

του στυγερού εγκλήματος της εν ψυχρώ εκτέλεσης του άρρενος πληθυσμού από 12 μέχρι και 80 χρονών και της καθολικής πυρπόλησης και του εμπρησμού κατοικιών και καταστημάτων της ιστορικής αυτής πόλης, που σχεδιάστηκε και εκτελέστηκε στις 13.12.43, στον Γερμανικό Στρατό Κατοχής. - Γιατί:

- Πρώτοι οι Γερμανοί ήρξαντο χειρών αδίκων και εισέβαλαν στην χώρα μας χωρίς λόγο και αιτία και καταδίκασαν τον λαό μας σε μια επαίσχυντη δουλεία, την ταπείνωση, τον εθνικό ευτελισμό και τον εκ πείνας και ασθενειών θάνατο παιδιών, γυναικών και γερόντων.

- Γιατί δεν συγχώρεσαν ποτέ την μεγάλη και χωρίς προηγούμενο σπουδάζουσα νεολαία μας που κατέβηκε στους δρόμους της Αθήνας και πρόταξε τα στήθη της στις ερπύστριες των τανκς και ματαίωσε την σχεδιαζόμενη επιστράτευση των Ελλήνων και την αποστολή τους στο σφαγείο του Ανατολικού μετώπου.

- Γιατί συνειδητά υπέσκαψαν και υπονόμισαν τις διαπραγματεύσεις για την ανταλλαγή των αιχμαλώτων :

- με τον βομβαρδισμό του Σχολείου της Βισωκάς, που στέγαζε το Αρχηγείο του ΕΛΑΣ και όπου γινόντουσαν οι διαπραγματεύσεις, και πολλά θύματα εκ των αμάχων

- με την αδικαιολόγητη διακοπή των συνομιλιών με τον ΕΛΑΣ,

- καθώς και την συνέχιση των εκτελέσεων αθώων Ελλήνων για αντίποινα στην ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Πελοποννήσου, όπως Τρίπολη, Ανδρίτσα, Κόρινθο, Αίγιο, Πάτρα και άλλες περιοχές.

- Μέσα στον κρίσιμο για τους αιχμαλώτους Νοέμβρη του 43 εκτέλεσαν πάνω από 300 πατριώτες, μεταξύ των οποίων και τους όμηρους της λίστας, που έδωσε ο ΕΛΑΣ στην Γερμανική Διοίκηση του Αιγίου για ανταλλαγή με τους αιχμαλώτους της Κερπινής.

- Επίσης τον προηγηθέντα βομβαρδισμό και τη δολοφονία δεκάδων αμάχων στα Λαπατοχώρια και τις εκτελέσεις στους Λαπαναγούς και άλλα χωριά πολύ πριν από την εκτέλεση των Γερμανών αιχμαλώτων από τον ΕΛΑΣ.

- Και ακόμη γιατί από πλήθος εγγράφων που δημοσιεύθηκαν τελευταία φαίνεται ότι το ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων διετάχθη από την ίδια την Καγκελαρία τον Οκτώβρη και η επιχείρηση «Καλάβρυτα» της 117 Μεραρχίας σχεδιάστηκε και εκτελέστηκε με αποκλειστικό στόχο τον αφανισμό των Καλαβρύτων, επειδή απετέλεσε κέντρο αναφοράς της Εθνικής μας αντίστασης στην Βορειοδυτική Πελοπόννησο, τα παράλια της οποίας ήσαν στις πιθανολογούμενες τότε περιοχές για απόβαση των Συμμάχων.-

Ε λοιπόν! γιατί τα Καλάβρυτα συμμετείχαν στο βαθμό των δυνατοτήτων των στην Πανελλήνια αλλά και στην Πανευρωπαϊκή και Παγκόσμια προσπάθεια συντριβής του φασισμού, έπρεπε να τιμωρηθούν και μάλιστα παραδειγματικά, με μέτρα εξιλέωσης όπως τα ονόμασαν τότε.

Άλλως τε αν ο ΕΛΑΣ ήθελε να εκτελέσει τους αιχμαλώτους της μάχης της Κερπινής, γιατί δεν το έκανε αμέσως μετά την σύλληψη τους; Και γιατί τους κράτησαν στην ζωή πενήντα ολόκληρες μέρες μ' όλες τις δυσκολίες της πείνας

και του χειμώνα σε μια φτωχή ορεινή περιοχή; Ασφαλώς για να τους ανταλλάξει!

Όμως η χιτλερική Γερμανία αντιμετώπισε με έπαρση, οίηση και από θέση ισχύος τον λαό μας, αρνούμενη και την ιστορία μας αλλά και το δικαίωμα της αντίστασης των Καλαβρυτινών, των τρανών και περήφανων αυτών αετών, που γέννησαν και θρέψανε τα κοκκαλοσπαρμένα βουνά της Καλαβρυτινής γης και απαίτησε υποταγή σε μια σκληρή κατοχή, από μια περήφανη και ανυπότακτη γενιά.

Και συνεχίζει ακόμη και σήμερα - 64 χρόνια μετά - να αρνείται τα δικαιώματα και τις δίκαιες διεκδικήσεις στους απογόνους των τραγικών θυμάτων της Γερμανικής βαρβαρότητας. Αυτών που ως πρόβατα επί σφαγήν σύρθηκαν στο χωράφι του ΚΑΠΗ, όπου χωρίς λόγο, χωρίς δίκη και χωρίς απολογία διεπράχθη το ανήκουστο και αποτρόπαιο έγκλημα της αναίρεσης αθώων πολιτών, που προκάλεσε οδύνη και ντροπή σ' ολόκληρη την πολιτισμένη ανθρωπότητα.

Σε λίγο θα ανεβούμε για άλλη μια φορά και εφέτος την ανηφόρα, που ανέβηκαν για τελευταία φορά οι πατεράδες σας, οι παππούδες σας και τ' αδέρφια σας, Φίλε Κε Δήμαρχε. Και εκεί που άφησαν την τελευταία τους πνοή αγναντεύοντας τ' αγαπημένα τους Καλάβρυτα που καιγόntonτουσαν, θα φωνάξετε ένα-ένα θα του σφίξετε νοερά το χέρι και θα αφήσετε λίγα λουλούδια γι' αυτούς και όλους εκείνους που έπεσαν στις μαρτυρικές πόλεις Ελληνικές και Ξένες που άφησε πίσω της η χολέρα του Ναζισμού.

Οι αγαπημένοι σας δεν πέθαναν ποτέ Κε Δήμαρχε, γιατί τους κρατάτε εσείς ζωντανούς με τα έργα σας, τα Μουσεία σας τις επετείους μνήμης και τις κάθε λογής εκδηλώσεις. Έτσι μεταλαμπαδεύετε διαρκώς το ανέσπερο φως της αρίφνητης θυσίας των προσφιλών σας στα παιδιά σας, στους ευλαβείς προσκυνητές της μαρτυρικής πόλης σας και κάθε ελεύθερο άνθρωπο.

Ανδρείοι εσείς που πέσατ' ευκλεώς

τους απανταχού νικήσαντες μη φοβηθέντες

«Τέτοιους γεννάνε τα Καλάβρυτα» θα σας έλεγε ο μεγάλος Αλεξανδρινός.,

Αιώνια η μνήμη σε Σας αδελφοί

στον τίμιο και άδικο που πεσατ' αγώνα.

Τιμή λευτεριά και ζωή του λαού

Θα σας θυμόμαστε πάντα.

Και κάθε χρόνο θα 'ρχόμαστε στην αγιασμένη από το αίμα σας μαρτυρική πόλη σας για να φωνάξουμε μαζί την παρακαταθήκη που μας αφήσατε : **Ποτέ πια πόλεμος.-**